Cena 12 gr. Niedziela, dnia 30 listopada 1924 r. Nr. 200 Rok I.

Express Pomorski

Pismo niezależne i bezpartyjne

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Św. Katarzyny nr. 3. Telefon nr. 320

Mocne słowa Min. Thugutta.

Województwa wschodnie — to nie Kamerun.

WARSZAWA, 28. 11. (PAT.)

Dzisiejsze posiedzenie komisji administracyjnej było poświęcone sprawozdaniu specjalnej podkomisji, powołanej dla rozpatrzenia materjału w związku z szeregiem wniosków poselskich, dotyczących stosunków w województwach wschodnich. Ponieważ okazało się, że na sam. posiedz. komisji powst. spór co do zakresu działania tej podkomisji, referenci poszczególnych wniosków przedłożyli swoje sprawozdania, nad któremi rozwinęła się dyskusja. W dyskusji zabrał głos p. minister Thugutt. P. minister sprzeciwił się wnioskowi referenta posła Zwierzyńskiego o wprowadzenie stanu wyjątkowego w województwach wschodnich, uważając, że ludność w województwach wschodnich nie tyle jest nielojalną wobec państwa, ile sterroryzowaną i zdezorjentowaną chaosem. Wprowadzenie stanu wyjątkowego ludności nie uspokoi. Raczej należy polepszyć stosunki i warunki, wprowadzając poprawę administracji i podniesienie dobrobytu ludności. Stan wyjątkowy byłby zawieszeniem szyldu, który nic właściwie by nie zmienił, a skutki wprowadzenia stanu wyjątkowego mogłyby być takie, iż na arenie międzynarodowej zakwestjonowanoby prawo Polski do kresów. Pamiętać należy, że wiele państw nie uznało jeszcze załatwienia sprawy naszych granic wschodnich, a agitacja bolszewicka we wszystkich stolicach czycha tylko na tę chwilę, aby zakwestjonować prawo Polski do województw wschodnich. Stan wyjątkowy mógłby być wprowadzony wówczas chyba tylko, gdyby w województwach wschodnich było powstanie, a mimo wszystko wojny jeszcze tam niema. Środki, jakie rząd ma w swojem ręku najzupełniej wystarczają. Na bandytów mamy sądy doraźne, mamy prokuratorów i sędziów śledczych. O ile tylko polityka stanie się więcej sprężystą i jednolitą, można będzie porządek zachować. Rząd nie wejdzie na drogę kiereńszczyzny, lecz przeciwnie ma odpowiednie środki by na zbrodnie i gwałty odpowiedzieć. Gwałty niewątpliwie należy odeprzeć siłą; siłą jednak chorych stosunków się nie uleczy. Rząd prosi o cierpliwość, bo sztuk magicznych nie jest w stanie dokonać. Nie należy traktować województw wschodnich jako Kamerunu, ale stworzyć odpowiednie warunki administracyjne i ekonomiczne, a porządek za tem sam przyjdzie. Mowę p. ministra Thugutta przedstawiciele lewicy przyjęli oklaskami.

Wybuch amunicji w Gdańsku.

GDAŃSK, 28. 11.

W składzie starej amunicji rosyjskiej i niemieckiej nastąpiła eksplozja wskutek nieostrożności robotnika. W związku z tem „Danziger N. Nachricht. nawiązuje znowu do sprawy budowy polskiego portu amunicyjnego na Westerplatte i dowodzą, że eksplozja powinna być otrzeźwieniem nietylko dla Gdańska, ale i dla Ligi Narodów, kóra powinna bronić egzystencji mieszkańców Gdańska, zagrożoną przez drobną nawet nieostrożność.

Olbrzymia katastrofa na morzu.

Z Kopenhagi donoszą: Straszna katastrofa wydarzyła się na Wielkim Belcie. Odbywa się tam komunikacja portowa na promach, na które wjeżdżają pociągi z dwóch przeciwległych punktów. Na promie znajdował się ekspress Kopenhaga—Korsover, zawierający 5 wagony sypialne i około 120 podróżnych. Ekspress wjechał na prom „Chrystjan IX". Naprzeciw niego wyruszył prom z pociągiem towarowym. Podróż odbywała się we mgle, kapitanowie promów nie widzieli świateł sygnałów. Nagle załoga promów zauważyła, że zderzenie jest nieuniknione. Zaczęto przygotowywać łodzie ratunkowe i budzić podróżnych w pociągach, aby szybko wysiadali. Niedługo wszystkie wagony jednego i drugiego promu runęły z wielkim hałasem w morze, podróżnych wszakże już na nich nie było. Straty spowodowane tą katastrofą są olbrzymie.

50.000 robotników łódzkich strajkuje.

Porozumienie nie wykluczone jeszcze w tym tygodniu.

ŁÓDŹ, 29. 11.

Dotychczas w Łodzi strajkuje około **50 000 robotników.** Do strajku nie przyłączyły się następujące fabryki: Manufaktura Widzewska, Hebler, Silberstein i częściowo Szejbler.

Dziś inspektor pracy p. Wojtkiewicz rozpoczął **pertraktacje jednostronne** z przedstawicielami fabrykantów.

Wobec tego, że konjunktury w wielkim przemyśle zaczynają rozjaśniać się, jest nadzieja, że **jeszcze w tym tygodniu** inspektorowi Wojtkiewiczowi uda się doprowadzić do porozumienia.

Wczoraj strajk **roszerzył się** na Żyrardów, Pabjanice, Ozorków i częściowo Zgierz.

Anglja żąda mandatu nad Sudanem.

LONDYN. (PAT.)

„Daily News" twierdzi, że rząd angielski zażąda od Ligi Narodów powierzenia Anglji mandatu nad Sudanem.

Powiększenie okręgu sądowego w Gnieźnie.

WARSZAWA, 29. 11. (PAT.)

Sejmowa komisja prawnicza przyjęła na dzisiejszem posiedzeniu po referacie pos. Zygmunta Seydy w drugiem i trzeciem czytaniu projekt ustawy o zmianie postanowień § 2 ustawy o wywłaszczeniu nieruchomości oraz projekt ustawy o przyłączeniu szeregu miejscowości do sądu powiatowego w Gnieźnie. Sprawę rozpatrzenia projektu ustawy o djetach sędziowskich dla znawców sądowych odroczono.

Staruszkiewicz ? ?

Ciągnąć można, ale nie wolno przeciągać struny.

(a) Referent finansów gminy miasta Wiednia przyszedł do przekonania, że

nadmierny podatek

pobierany od **widowisk teatralnych** i kinowych wpływa **bardzo ujemnie na stan** gospodarczy tych przedsiębiorstw. Wobec tego gmina miasta Wiednia postanowiła na listopad i grudzień obniżyć tym przedsiębiorstwom podatek ściągany od widowisk teatralnych i kin.

W Toruniu wynosi podatek od biletów w kinach

66⅔ procent

oraz **200% dodatk. podatek od światła.**

Sprawa ta poruszona była na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej, załatwienie jej zostało jednak odroczonem a to **rzekomo** skutkiem braku informacyjnego materjału z innych miast jak z Grudziądza, Inowrocławia, Bydgoszczy i t. d. Z wiarogodnego źródła informują nas, że magistrat podobno **posiadał dane z tych miast** w chwili referowania sprawy na posiedzeniu Rady miejskiej, chciał jednak sprawę jeszcze przeciągnąć i użył dyplomatycznego wybiegu.

Skutki **przeciągania do ostateczności** śruby podatkowej przez Magistrat są takie, że frekwencja w kinach jest minimalna, dochód Magistratu b. skromny, właścicielom kin grozi poważnie ruina i są zdecydowani za kilka dni

kina zamknąć.

Kilkadziesiąt osób zajętych w przedsiębiorstwach kinowych **znajdzie się na bruku bez chleba** i wyciągnie rękę do Magistratu po zapomogi dla bezrobotnych.

Krytyczny dzień p. Kucharskiego

Wniosek komisji żyrardowskiej o **postawienie b. ministra przemysłu i handlu Kucharskiego przed Trybunał stanu wejdzie we wtorek na posiedzenie pełnej Izby.**

50 tysięcy nieletnich przestępców w Rosji.

MOSKWA, 26. 11.

„Prawda" zwraca uwagę na zastraszający wzrost przestępczości wśród dzieci. Specjalna komisja ustaliła, że w ostatnich 5 latach w Moskwie aresztowano 50 000 małoletnich przestępców, z czego 50 proc. chorych wenerycznie lub nałogowych pijaków.

KAWIARNIA „BRISTOL"

Telefon 104 * Toruń * Szeroka 23

Szanownej Publiczności donosimy uprzejmie, że od dnia 1. grudnia 1924 w naszym zakładzie koncertować będzie zaszczytnie znany zespół kompozytora i kapelmistrza p. Wacława Kaczmarka.

Admirał Tirpitz złodziejem!

Skradł akta z archiwum rządowego.

Po ogłoszeniu pamiętników admirała Tirpitza, władze niemieckie zaczęły badać archiwum niemieckiego ministerjum spraw zagranicznych, przyczem stwierdziły, że **brak tam właśnie tych licznych dokumentów**, które w całkowitym tekście są zamieszczone w książce Tirpitza.

Nie zdołano jeszcze stwierdzić, w jaki sposób admirał Tirpitz wszedł w posiadanie tych aktów, przypuszczają jednak, że Tirpitz za czasów swego urzędowania w ministerstwie marynarki zatrzymał przy sobie liczne dokumenty rządowe.

Rząd niemiecki rozważa obecnie sprawę wniesienia do parlamentu projektu ustawy, nakładającej surowe kary za **przedwczesne publikowanie aktów dyplomatycznych.**

Przemytnictwo tytoniu.

TCZEW, 28. 11. (Kor. włas.)

Z powodu korzystnej konjunktury handlowej, kwitnie już od dłuższego czasu **przemytnictwo tytoniu z Wolnego Miasta do Polski.** Niema dnia takiego, aby policja lub straż skarbowa nie przyłapała kontrabandzistów. Tytoń przemycany jest w najrozmaitszy sposób. I tak idzie on w beczkach, gdzie zadeklarowane są **śledzie lub olej.** To znów ukrywany jest w paczkach, w których na wierzchu jest **kawa** itp. Prócz drogi lądowej, a więc koleją i t. zw. zieloną granicą przemycają tytoń w wielkiej ilości **Wisłą.** Jest to najłatwiejszy sposób przemycania, ponieważ **w dużej berlince** można znakomicie ukryć towar przemycony. Przed kilku dniami miał miejsce wypadek, gdzie **szyper podczas rewizji swej berlinki zatopił w Wiśle 40 centnarów tytoniu** w obawie przed znalezieniem.

Władze nasze walczą jak mogą **ze szkodliwem dla skarbu Państwa przemytnictwem, jednak pomimo to kwitnie ono w całej pełni.**

Następca tronu saskiego przez wstąpienie do zakonu księży trapistów chce odpokutować za lekkomyślność.

Były następca tronu saskiego, książę Fryderyk August Jerzy, niezwłocznie po zakończeniu się wojny zamierzał wstąpić do klasztoru. Arcyksiążę nie taił się wobec otoczenia, iż zamieniając swój świetny uniform na habit, pragnie przebłagać Boga za lekkomyślne postępowanie swej matki, Ludwiki Antoniny, jak wiadomo, rozwiedzionej z b. królem Fryderykiem Augustem III w roku urodzenia się następcy tronu. Zmiana położenia księcia i potrzeba uregulowania interesów majątkowych pozwoliły mu urzeczywistnić swój projekt dopiero w lipcu r. b. Jerzy wybrał zakon najsurowszy z pomiędzy istniejących, mianowicie trapistów w Alabele. Odrzucił propozycję przyspieszenia święceń i został zwykłym braciszkiem. Dziennikarzowi szkockiemu Libannowi udało się widzieć laika w ogrodzie przy pracy. Nie podnosi oczu i nie odpowiada na zapytania. W grudniu kończy przedwstępny nowicjat i wstępuje w mury klasztoru. Od tej chwili do końca życia już się nie zetknie ze światem żywych.

STRASZNY WYPADEK

Onegdaj w Gnieźnie wpadł do studni parowej we młynie, podczas jej reparacji, 10 letni syn technicznego kierownika młyna, Mikołajczaka i poniósł śmierć na miejscu.

Teatrzyk Nowości Dziś, 30-go listopada **ostatni występ** całego zespołu z dyrektorem Ludwikowskim na czele

Jutro zmiana programu. Jutro zmiana programu

Oszczędność to bogactwo!

Osięgniesz to, kupując w firmie BŁAWAT POLSKI przy ul. Chełmińskiej 8, która pomimo znanych niskich cen udziela w czasie od 22.11. do 10.12. na wszystkie towary

10% rabatu kasowego

to znaczy wypłaca ten rabat gotówką

Dwie matki jednego dziecka.

Trzy lata będą czekały, by pochwycić córeczkę w ramiona lub zapłakać.

Dreszczem przejmujący wypadek zdarzył się przed kilku dniami w miejskiej klinice położniczej w Kaliszu.

Traf zrządził, iż dwie młode kobiety, umieszczone w oddzielnych numerach, zostały jednocześnie matkami. Pielęgniarka zabrała niemowlęta do kąpieli. Były to dwie dziewczynki bardzo do siebie podobne. Nie miały żadnych szczególnych znaków, obie dość silnie zbudowane, krzykliwe i żwawe. Przygotowano im **wspólną kąpiel** w jednej wanience.

I stała się rzecz trudna do wiary. Gdy niemowlęta wyjęto z pieluszek i włożono do wanny, jedno z nich, trzymane **niewprawną ręką** debiutantki, napiło się zbyt wiele wody i zaczęło się krztusić. Młoda pielęgniarka straciła głowę. Miast wyjąć dziecko z wody, **rzuciła je na ręce koleżanki,** kąpiącej dziecko w tej samej wanience.

Skutek gestu był taki, że obie dziewczynki znalazły się na chwilę pod wodą, a gdy je wyciągnięto i ułożono na posłaniu, nie sposób było odróżnić, **od których matek** dzieci zostały wzięte.

Nie dość na tem. Po kilkuminutowem krztuszeniu się niemowlę, wyjęte nieco później z wody, zsiniało i nagle ucichło. Wezwana na pomoc starsza akuszerka **nic nie mogła już pomóc. Maleństwo zmarło.**

W klinice powstało zamieszanie. Nikt nie wiedział co dalej robić, której matce zwrócić żywe niemowlę, a którą zawiadomić o śmierci. Narady przeciągały się długo, a tymczasem obie położnice denerwowały się coraz bardziej.

Wreszcie stanęło na tem, że obie matki należy poinformować jednocześnie o strasznym wypadku.

Rozdzierające krzyki wstrząsnęły ścianami szpitala. Nieszczęśliwe kobiety twierdziły z uporem, iż na pierwszy rzut oka odróżnią swe dzieci, a gdy zadość uczyniono ich naleganiom, obie jednogłośnie wskazały na żywe dziecko, twierdząc, że to jest ich własne.

Do sprawy wmięszali się mężowie i **krewni położnic.** Niewątpliwie doszłoby w szpitalu do awanury, gdyby nie interwencja policji.

Rozwiązaniem zagadki zajęły się władze. Z najpopularniejszych obywateli Kalisza ustanowiono **sąd rozjemczy,** a ten orzekł, co następuje:

Trzy lata dziecko pozostanie pod opieką miejskiej kliniki położniczej. Po upływie tego czasu eksperci, na podstawie znamion fizjognomicznych, orzekną, do której matki dziecko ma należeć.

Można sobie wyobrazić, jak straszne katusze przeżywać będą rodzice **w ciągu trzech lat** oczekiwania i nadziei pomięszanej ze zwątpieniem.

Samobójstwo trzech sióstr.

Z Szatmaru donoszą, że wśród strasznych okoliczności popełniły tam samobójstwo trzy siostry: Marja, Julja i Elżbieta Osvath, a zwłoki ich znaleziono dopiero po kilku dniach. Dziewczęta te straciły nagle swoich rodziców i opowiadały, że matka na łożu śmierci mówiła im: „Idźcie wkrótce za mną“, a we zwanie to ciągle brzmiało w ich uszach. Wszystkie trzy siostry przygotowały się więc metodycznie do wspólnego samobójstwa i uporządkowały swoje interesy, rozdały swój majątek biednym i napisały list pożegnalny, który znaleziono przyczepiony do ubrania 26 letniej Marji. Nałożywszy żałobne welony i czarne rękawiczki, powiesiły się one jedna obok drugiej na długim powrozie.

Dzika Ewelina

Szesnastoletnia dziewczynka hersztem szajki krwawych bandytów.

Policja w Chicago ujęła w swoje ręce niebezpieczną bandę rabusiów i opryszków, na której czele stała

szesnastoletnia Evelina Krueger.

Banda składała się z czterech chłopaków w wieku od 19 do 21 lat, którzy kochali się wszyscy nazabój w pięknej swej królowej. Ewelina jednak

trzymała się hardo

i za wyjątkowe zasługi wynagradzała swych „boyów“ conajwyżej pocałunkiem.

Obiecywała zaś zostać żoną tego, który dokona najwięcej czynów bohaterskich.

Szczególny rodzaj bandytyzmu uprawiało to towarzystwo.

W najbogatszych dzielnicach Chicago przechadzała się piękna Ewelina i upatrzywszy sobie ofiarę, obrzucała ją

zachęcającemi spojrzeniami.

Podstęp się udawał i „poważny gentleman“ zbliżał się do dziewczyny. Królowa bandytów zwabiała go w jakieś miejsce, gdzie czekali już „chłopcy“, obrabowywali amatora „kwaśnych winogron“, a jeśli zachodziła konieczność

używali broni

i trupa wyrzucali na ulicę. Ze szczególną pasją rabowała banda automobile dobrej marki i w ciągu 7 miesięcy działalności ukradła

40 automobilów.

które spieniężono natychmiast w różnych miastach Ameryki. Evelina pochodzi ze sfer burżuazyjnych; ojciec jej jest urzędnikiem w jednem z chicagoskich przedsiębiorstw, a Evelina przed rokiem jeszcze była biuralistką w bankowym kantorze.

— Co za życie — opowiada bandytka. — Siedem godzin nudnej pracy nad księgami, a potem powrót na łono rodziny i konieczność odgrywania roli

panny dobrze wychowanej.

Nie mogłam znieść tego życia. Oświadczyłam więc ojcu, że ucieknę z kochankiem, jeśli nie wyda mnie natychmiast za mąż. Ojciec jednak myślał, że żartuję. Uciekłam więc z mym przyjacielem, którego

kocham nad życie

i zwerbowałam bandę rabusiów. Wtedy dopiero poczułam się w swym żywiole. Pieniędzy mieliśmy dosyć,

przygód bez liku,

królowałam łaskawie, lecz sprawiedliwie.“

Cynizm zeznań 16 letniej bandytki, świadczy najlepiej jakie czynniki wpływały na umysł młodej przestępczyni. — Sensacyjna lektura, kinoteatry, dancingi, **i swoboda amerykańska uformowały** jej umysł, tak — iż stała się niebezpieczną dla społeczeństwa.

Mając 20 złotych, czy możesz się ubrać?

Dość ciekawy problem!

Ktoś mnie zagadnął jak się ubrać, mając tylko 20 złotych w kieszeni. Potrzebuję koniecznie palto na zimę“, możesz je kupić tylko na raty w firmie B-CIA FERSCY, ul. Kopernika nr. 32.

Najnowsze udogodnienia w pociągach

Zarząd główny kolei państwowych w Niemczech postanowił w pociągach komunikacji bezpośredniej i pospiesznej zaprowadzić aparaty telegrafu bez drutu i radjowe. Narazie będą wzięte pod uwagę przestrzenie Berlin—Hamburg i Berlin—Hanower. Gdy się ta nowość przyjmie, aparaty będą wprowadzone stopniowo do wszystkich pociągów pasażerskich. Niemcy otwierają wielką wystawę urządzeń kolejowych w Seddinie pod Poczdamem, gdzie radjokoncerty będą zaprowadzone w wagonach okazowych.

W zaplombowanych wagonach zagłodzeni.

Na torze bocznym dworca kolejowego w Tiensinie, znaleziono dwa wagony towarowe, z rozpadającemi się już zwłokami 63 kulisów. Są to prawdopodobnie ludzie wzięci do wojska, o których zapomniano tak, że nieszczęśliwcy ci zginęli śmiercią głodową.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, w niedzielę o godz. 3 min. 30 popołudniu **(ceny do połowy zniżone)** po raz ostatni operetka „króla walców“ Jana Straussa **„Zemsta nietoperza“**, wieczorem 11-ty raz efektowny **„Sybir“** G. Zapolskiej, stale stanowiący atrakcję dla szerokich warstw publiczności.

Jutro, w poniedziałek **odczyt Boya-Żeleńskiego „O komedji ludzkiej, o kobiecie 30-letniej i ich twórcy“.** Odczyty Boya zyskały już sobie sławę w całej Polsce. Tajemnicą tego sukcesu, który zresztą towarzyszy stale całej działalności Boya jako poety tłomacza, krytyka i popularyzatora dzieł, jest prostota, dowcip i lekkość z jaką umie on ujmować najgłębsze bodaj i najbardziej złożone zagadnienia literatury i życia. Te same cechy posiada i ostatni odczyt Boya, który wzbudził entuzjazm stołecznej publiczności. Będzie on wygłoszony w dniu 1. grudnia w Teatrze Miejskim.

Wtorkowa premjera grana z ogromnym sukcesem na wszystkich scenach Europy arcydowcipna komedja francuska Tristana Bernarda **„Prawo pocałunku“** wzbudziła duże zainteresowanie. Obsada: pp. **Romska, Łodzińska, Lisicka, Pillati** i pp. **Dąbrowski, Lenk, Brokowski, Kwaskowski, Tatarkiewicz, Pawłowski, Jejde, Arnoldt.** Reżyserował dyr **Benda.** Sztuka otrzymała nową efektowną dekorację.

SEKCJA DRAMATYCZNA TOW CZELADZI KATOLICKIEJ

urządza dziś, w niedzielę na rzecz **Komitetu Obrony Przeciwgazowej** w małej sali Parku „Wiktorji“ przedstawienie amatorskie na którem odegrany zostanie dramat pod tyt.: **„Genowefa“.** Podczas przerw przygrywać będzie pełny zespół orkiestry 8-go pułku saperów.

Początek przedstawienia o godz. 6-ej min. 30. — Bilety nabyć można przy kasie już od godz. 4-ej począwszy. Ceny przystępne. Dla członków O. K. O. P. 40 proc. zniżki.

Z wieczorów prelekcyjnych eksperymentalnych psychologicnych p. Łonczyńskiego z Warszawy.

W czwartek d. 27. bm. odbył się trzeci wieczór p. **Łonczyńskiego** w zakładzie naukowym w Toruniu. Pierwszy w Seminarjum Nauczycielskim męskiem, drugi w auli Szkoły Wydziałowej dla pp. nauczycieli tejże szkoły, trzeci pod protektoratem naczelnika straży pożarnej p. Klińskiego dla stowarzyszonych urzędników Magistratu naszego miasta. Jak nam wiadomo, wieczory p. Łonczyńskiego są bardzo ciekawemi i milemi atrakcjami dla ludzi myślących nad zagadnieniami duszy ludzkiej. W wieczorach tych p. Ł. szeroko omawiał w naukowy psychologiczny sposób przejawy myśli człowieka i wykazywał praktycznie, znaczenie wpływu słowa na myśli i psychę. To też słuchacze z przyjemnością spędzali czas na tych nadzwyczaj ciekawych wieczorach. P. Łonczyński zamierza urządzić jeszcze dwa wieczory dla szerszej publiczności w Toruniu.

PLACÓWKA TORUŃSKA

„Związku Hallerczyków“ ukończyła już pracę nad statutem Związku Tow. Sportowych przysposobienia rezerw.

Chodzi o to, by Toruń był zorganizowany i pracę nad przysposobieniem rezerw przeprowadzał planowo i zgodnie.

W tym celu Zarząd Związku Hallerczyków uprzejmie prosi wszystkie Towarzystwa toruńskie o wydelegowanie swych pełnomocnych przedstawicieli na organizacyjne zebranie w dniu 4-go gr dnia br. o godz. 7.30 w Dworze Artusa (sala klubowa). Pisemne zaproszenia wysyłamy.

Zarząd placówki toruńskiej „Związku Hallerczyków“.

Przedłużenie terminu przedkładania zeznań o obrocie w wyszynku itd.

Ministerstwo Skarbu rozporządzeniem z dnia 20. 11. br. L. D. P. O. 2730-VIII przedłużyło naznaczony do dnia 25 listopada br. termin przedkładania zeznań o obrocie w wyszynku i drobnej sprzedaży napojów alkoholowych za I. półrocze 1924 r. dla wymiaru w nagłówku nazwanego podatku do dnia 5.grudnia 1924 r.

Zauważa się, że nieprzedłożenie w terminie wyżej wymienionego zeznania pociąga dla płatnika te same następstwa, jakie w analogicznych wypadkach postanawia ustawa o podatku przemysłowym, t. j. wymiar podatku wojewódz-

Co miłość nie może.

Niezwykły ślub małżeński zawarty został w Kościerzynie w kościele parafjalnym w poniedziałek. Pomimo że młoda para nie należy do zamożnych, ani wpływowych sfer obywatelstwa — zamieszkuje bowiem w miejskim domu ubogich był kościół podczas aktu ślubnego szczelnie nabity, jak na nabożeństwie niedzielnem. A orszakowi ślubnemu towarzyszyła do kościoła i z kościoła wielka świta gości — nieproszonych. Bo też takie wesele nie zdarza się codzień: Młody Pan bowiem ma coś około lat 80, a jego wybrana połowica przekroczyła może o kilka lat dwudziestkę. Ale co miłość nie może!

kiego od obrotu w wysokości oszacowanej przez Komisję, oraz utratę prawa reklamacji od podatku w ten sposób wymierzonego.

Zmiany na poczcie toruńskiej.

Urząd pocztowy Toruń I komunikuje:

Od dnia 1. grudnia br. sprzedaż znaczków przy okienku V odbywać się będzie tylko w godzinach od 8—12 i od 16—18. W czasie przerwy obiadowej otrzymać można również znaczki w mniejszych ilościach przy okienku nr. 7. (przyjmowanie listów poleconych i wartościowych).

Również przyjęcie i wydawanie paczek oraz wydawanie przesyłek dla komend i władz wojskowych odbywać się będzie w paczkarni przy 2 okienkach tylko od godziny 8—12 i od 15—18-ej.

Pozatem rozmieszczone czynności przy poszczególnych okienkach ulegają zmianie, według napisów na odnośnych okienkach.

Przy tych zmianach uprasza się interesentów o załatwienie swoich agend przez cały dzień w oznaczonych ku temu godzinach, a nie jak się to dotychczas odbywa w ostatniej godzinie.

GORLIWA PRACA DLA P. L. O. P. P. W POWIECIE GNIEWSKIM.

O zrozumieniu ważności Obrony Powietrznej Państwa przez mieszkańców Pomorza świadczy tą okoliczność, że ludność najdalszych nawet wsi złożyła poważne kwoty na rzecz P. L. O. P. P. Ze wszystkich stron Pomorza nadchodzą do Zarządu P. L. O. P. P. sprawozdania, świadczące o gorliwej i energicznej pracy Oddziałów i Kół P. L. O. P. P. w Tygodniu Obrony Powietrznej Państwa. Zanim Zarząd poda do wiadomości publicznej szczegółowe rezultaty tej pracy, uważa już teraz za swój obowiązek wyrazić gorące podziękowanie za gorliwość p. wójtom, oraz za ofiarność mieszkańcom następujących wsi w powiecie gniewskim: Ostrowite, które złożyło kwotę 627.72 zł, Piaseczno 243.50 zł, Wiel. Walichnowy 272.40 zł i Lignowy 272.50 zł. Specjalną gorliwością w tej tak ważnej dla całego Państwa sprawie odznaczył się wójt w Ostrowitem p. Halagiera.

Pomorska Centrala Importu (wł. p. Józef Besert) otwiera jutro w sobotę przy ul. Kościuszki 5 sklep detalicznej sprzedaży towarów kolonjalno-spożywczych, które oddawać będzie detalicznie po cenach **hurtowych.**

— **Firma Parzybok - Rydlewski** donosi w dziale inseratowym o otwarciu filji swego przedsiębiorstwa przy ul. Szerokiej, gdzie również nabyć można po cenach przystępnych różne artykuły znakomicie nadające się na podarki gwiazdkowe.

Co grają w Teatrze? Dziś.

Popołudniu: **„Zemsta nietoperza“.**
Wieczorem: **„Sybir“.**

Jutro.

Odczyt Boya.

Co wyświetlają w kinach?

C R I S T A L
Dziś
Władca Wschodu
dramat egzotyczny
oraz
Wyścigi samochodowe w Bydgoszczy.

P A L A C E
DZIŚ
Noc udręczeń
dramat salonowo-sensacyjny w 6 wielkich aktach. Reż. D. W. Griffith'a. W rolach głównych Gelly Dempoter i Henryk Hull
Pocz o g. 6, 7 i pół i 9, w niedzielę 4 i p.

„CORSO“
Dziś
Czarne Auto

GRUDZIĄDZ.

Wystawa anti-alkoholowa.

Dzięki staraniom i inicjatywie ks. dziekana Dembka wystawa anti-alkoholowa zostanie otwarta w niedzielę dn. 30. listopada br. o godz. 1ej po poł. i trwać będzie do 9-go grudnia włącznie. Zwiedzać będzie można w dnie powszednie od 9—19, w niedzielę i święta od 11—19. Wstęp 20 gr. Wystawa mieści się w gmachu Muzeum Miejskiego przy ul. Lipowej 21.

TRAMWAJ NR. 13.

(z) Dzięki staraniom p. inż. Ulatowskiego, dyrektora elektrowni miejskiej zostały warsztaty kolejki miejskiej powiększone do tego stopnia, iż sami budują dla siebie wozy tramwajowe. Obecnie jest w pracy już trzeci wóz. Wszystkie części składowe a mianowicie koła, osie i t. d. sprowadzane są tylko z polskich fabryk a jedynie motor przychodzi z niemieckiej A. E. G. Całość zaś wykonuje i montuje się na miejscu. Części mosiężne wyrabiane są w własnej odlewarni. Wóz będzie niebawem wykończony i otrzyma **nr. 13.**

Repertuar Teatru Miejskiego w Grudziądzu.

W niedzielę, 30. b. m. Dwa przedstawienia: o godz. 3,30 popołudniu „ŁUKASIŃSKI“, wieczorem „NAJPIĘKNIEJSZA Z KOBIET“.

1. grudnia! 1. grudnia!

Dla wygody Szan. naszych Odbiorców przy zaopatrywaniu się w podarki gwiazdkowe **otwieramy od 1-go grudnia 1924 roku**

filję przy ul. Szerokiej nr. 2

Polecamy na gwiazdkę:

Kryształy, wyroby platerowe, serwisy niklowe i inne artykuły galanteryjne. Wielki wybór zabawek dziecięcych i sportowych. Strój choinkowy w wielkim wyborze po niebywale niskich cenach. — — — — — — — —

PARZYBOK i RYDLEWSKI

CHEŁMINSKA 9 TORUN SZEROKA Nr. 2

Jedyny polski specjalny magazyn zabawek, wyrobów metalowych i kryształów

BLUZKI
modne
praktyczne
najwytworniejsze
poleca
z własnej fabryki
bluzek 82
po tanich cenach.
S. Kałamajski
Poznań Toruń

Licytacja przymusowa.

W środę dnia 3 grudnia r. b. o godz. 11 przed połud. licytować będę za gotówkę na podwórzu firmy Boetcher nast. A. Kulwicki przy ul. Łaziennej następujące przedmioty:

około 20 centn. nasion do cebuli, 3 stoły biurowe, 5 krzeseł, 2 biurka dębowe, 1 stół składowy, 2 prasy do kopiowania, 1 kanapa, 2 małe stoliki, 2 fotele przed biurko, 1 pary portjer, 1 duża szafa żelazna, 1 skrytka do pieniędzy, 1 garnitur klubowy skórą wyściełany i to 2 fotele 1 kanapa z obudową, 2 biurka dębowe, 2 fotele przed biurko, 1 szafa do książek, 1 szafa do broni, 1 zegar wiszący, 3 pary firan, 3 dywany, 8 krzeseł, 3 stoły, 1 bufet, 1 fortepian firmy Urbas i Reiskauer, 1 gramofon, 1 kanapa plusz., 1 chodnik, 5 foteli koszykowych, 1 kanapa koszykowa, 3 pary portjerów.

Szczepanowski,
komornik sądowy.
Ulica Bankowa nr. 10 II.

Podziękowanie.

Za bezinteresowne zaofiarowanie do bibljoteki żołnierskiej Obozu Ćwiczebnego O. K. VIII. w Toruniu przez Spółkę Wydawn. „Ignis“ — 20 książek, składam w imieniu podległych mi żołnierzy staropolskie „Bóg zapłać“.

Komendant Obozu Ćwiczebnego
O. K. VIII. Toruń
(—) *Mielkowski*, ppułk.

Okazyjnie 10
sprzedam bryczkę jak nową osie patent. Z powodu wyjazdu. Adres wskaże Redakcja „Expressu Pom.“

Podarki na gwiazdkę
Obsługa rzetelna poleca po cenach konkurencyjnych **Kazimierz Karaszewski,** Obsługa rzetelna
św. Katarzyny 12. :: św. Katarzyny 12.

Modne dziane żakiety
bluzki, kamizelki
szale i czapki
dla pań i panienek
krajowe 81
i zagranicze
S. Kałamajski
Poznań Toruń

Najodpowiedniejszym podarkiem gwiazdkowym dla Panów jest bezwarunkowo

Portfel, Teka, Parasol lub Laska

Wielki wybór po cenach najtańszych poleca

Paweł Billert,

jedyny specjalny skład wyrobów skórzanych, parasoli i lasek.
Toruń, Nowy Rynek, róg Prostej

DWÓR ARTUSA

poleca 99

pod nowym zarządem swoją wykwintną kuchnię; zakąski, znakomitą kawę, ciastka do wyboru, wina i wódki

Obsługa szybka i rzetelna

Kierownictwo dołożyło starań, by w nowych warunkach sprostać wszelkim wymogom nowoczesnej kuchni. Z poważaniem

RACZKOWSKI i BRAUNE

Praktyczny i zawsze mile widziany podarek gwiazdkowy dla pań jest elegancki i modny

Parasol i torebka damska.

Przed kupnem proszę przedewszystkiem zwiedzić wielki wybór i przekonać się o najtańszych cenach w jedynym specjalnym składzie

Pawła Billerta

w Toruniu, Nowy Rynek (róg Prostej).

Sprzedam

okazyjnie całkowite urządzenie pralni parowej. — Wiadomość w „Expressie“

Hallo...
Kto mówi...
panno Helciu,
dzień dobry,
czy Pani już
wiadomo, że
firma

JAN KOWALEWSKI

SZEROKA Nr. 33

świeżo otrzymała:

Płaszcze z dobrego grubego flauszu w cenie tylko	49.50
Kostjumy sportowe pierwszorzędnego wykonania .	35.00
Sukienki w wielkim wyborze szewiotowe, sukienne, aksamitne i jedwabne już od	14.00
Bluzki jedwabne „Crep de Chine“ niebywała cena tylko	25.00
Jaczki wełniane w ładnych kolorach począwszy od . .	13.45
Dżempry w różnych deseniach tylko	3.75

Jedwabie w różnych deseniach i jakościach
Kapelusze przejściowe bardzo gustowne
Materjały damskie i męskie w pierwszorzędnych jakościach.

Wielki Transport zagranicznych dywanów

po bardzo korzystnych cenach **nadszedł.**

Własny Import.

Hurtownia Czesław Buza

Toruń

Skrzypce Struny

wiolonczele, kontrabasy, mandoliny, gitary lutnie, bałabajki, harmonja i wszelkie instrumenty dęte etc.

poleca 109

S. Żuchowski

(dawniej Goram)

Toruń, ul. Chełmińska 13

Na Gwiazdkę Bieliznę damską, męską i dziecięcą

w wielkim wyborze.

Fartuchy własnego wykonania

Rękawiczki 75 **pończochy, trykoty i towary krótkie**

po cenach najniższych

„BIELIZNA“ B. Witkowska

Toruń, ul. Szewska 26.

Zegary! Zegarki! Biżuterja!

Ślubne obrączki

w każdej próbie złota po bajecznie niskich cenach poleca 101

JAN NALASKOWSKI

ul. Różanna 5 (wejście z Piekar)

Najtańsze źródło Transportu mebli

Przeprowadzki

Przewóz!!

1 para ciężkich koni z wozem i woźnicą **4 zł** na godz.
Jednokonna **3 zł** na godz.

Spedycja towaru!!

podług urzędowej taryfy towar w drobnicy nieprzestrzenny **45 gr** od cent.

Zwózka 102

całowagonowych, nieprzestrzennych **25 gr** od cent.

Magazynowanie

Składowe w drobnicy **50 gr** wagonowo **20 gr** od cent i za cały miesiąc.

Magazyny z bocznicami kolejow, wyładowanie wprost z wagonu z zaoszczędzeniem zwózki.

Wykonuje najszybciej i najtaniej podług urzędowej i związkowej taryfy

Ludwik Szymański

urzędowy ekspedytor kolei

Toruń, Żeglarska 3

Telefon 909 i 914

Oddział w Gdańsku

Kohlenmarkt 21. Tel. 5152

Olka Czekolada
Olka Kakao
Olka Desert
Olka Pralinki

Skład fabryczny i przedstawicielstwo na Toruń i wschodnie Pomorze

Adolf Schulz

Toruń ulica Chełmińska 4.

M. Chmielewski i S-ka, Zakłady Przemysłowo-Handlowe

Toruń, Małe Garbary 17 - Tel. 424

Wykonują **Instal. siły i światła elektrycznego, wszelkie prace instalacyjno-budowlane, własne warsztaty repar.-mechaniczne, naprawa motorów elektrycznych i spalinowych.**

specj. oddział dla naprawy samochodów

Na składzie: **obrabiarki dla metalu i drzewa, tarcze szmerglowe, materjały elektrotechniczne** 73

Biuro porad, na życzenie ekspertyza, projekty, plany i kosztorysy.

Najlepszy przedwojenny **cukier pudrowy**

dostarcza

Feliks Napiórkowski

— Toruń —
Fabryka cukru pudrowego
Plac św. Katarzyny 1.
Telefon nr. 364.

Kaszel, chrypkę, duszność usuwają oryginalne

Pastylki Belgijskie

z marką „kogut“ à la Valda, bez gumy. Sprzedają apteki i drogerje

Cukier

kryształ oraz rafinada w kostkach

oddajemy hurtowo po wyjątkowo niskich cenach celem zmniejszenia zapasów.

Przy odbiorze od 50 worków począwszy po cenie oryginalna Banku Cukrowniczego.

Kryszczyński & Zwierzykowski

Toruń, ul. Mostowa 34. Telefon 949.

Ubranka sweterkowe dla chłopców **sukienki dziane płaszczyki dziane i pluszowe czapeczki i szalesportowe garnitury** (niedźwiadki) w różnych kolorach

Wielki wybór. Tanie ceny.

S. KAŁAMAJSKI

Poznań Toruń

„Szwajcarskie gorzkie zioła“ (z kogutkiem)

znakomicie ułatwiają funkcję organów trawienia

Idealny naturalny środek przy chronicznych zaparciach i przeciwko otyłości. Sprzedają apteki i drogerje.

Poszukuje 112

dzielnych akwizytorów do zbierania ogłoszeń Biuro Wydaw.-Rekl. „Bałtyk“ w Toruniu. Zgłoszenia ul. Mickiewicza nr. 64 u pana F Ślęzaka III. p. w podwórzu

Polecam jak najtaniej **zegary stojące i mechanizmy do tychże** — światowe fabrykaty. — Wielki wybór **w zegarach salonowych, budzikach i t. d.** Specjalnie **ślubne obrączki.** Zasada niskie ceny. Wszelkie reperacje z zakresu zegarmistrzosko - jubilerskiego wykonuję w własnej pracowni pod gwarancją. 57

Józef Nawrocki

Szewska 21

Na gwiazdkę!

Serwisy stołowe, serwisy do kawy, komplety na umywalnie, szkło rżnięte i lane oraz cеraty, obrusy, chodniki i galanterje skórzana poleca 76 po cenach przystępnych

Jan Malinowski

Toruń, ul. Szeroka 13

Ekspedycja Władysław Kowalski

Toruń, św. Jerzego 66

Tel. 191

najtaniej i najszybciej załatwia wszelkie czynności, wchodzące w zakres spedytorstwa.

Szybko i tanio.

Obuwie

własnego wyrobu, — trwałe i tanie —

Specjalność: **obuwie dziecięce**

poleca 110

Dobrychód

ulica św. Ducha 19.

Mydła toaletowe i do prania

poleca najtaniej

DROGERJA POD KORONĄ
LEON RYCHTER
ul. Chełmińska 12. Tel. 102

Okazja!!!

Podarek gwiazdkowy 50% na partrety i zdjęcia udziela „Salon fotograficzno-portretowy“ Wł. Kowalczyka, Przedzamcze 14. Uwaga: Portrety od 5 zł., 6 sztuk pocztówek 3 zł. Wieczorem zdjęcia przy świetle elektrycznem. Samochód firmowy wyjazdowy do dyspozycji.

Ceny prenumeraty: Miejscowe 2,50 zł., z odnoszeniem lub zamiejscowe 2,75 zł, za granicą 4,00 zł. Ceny ogłoszeń: (wiersz milimetrowy) na stronie 7 łamowej 10 gr. Na stronie 4 łamowej 30 gr. Na pierwszej stronie 60 gr. Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 25% nadwyżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy 15 gr., każde następne słowo 8 gr. Ruch towarzystw 20 gr. wiersz redakcyjny. Komunikaty 30 gr. wiersz redakc. Ogłoszenia zagran. 100% nadwyżki. Od cen powyższych stopniowo nie udziela się Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada. Administracja otwarta od 9-ej do 1-ej i od 3-ej do 6-ej. Redakcja od 4-ej do 6-ej.

Spółdzielnia Wydawnicza, Toruń. Drukarnia Robotnicza W. Pawlak i S-ka w Toruniu. Redaktor odp. PAWEŁ WAWRZASZEK.